

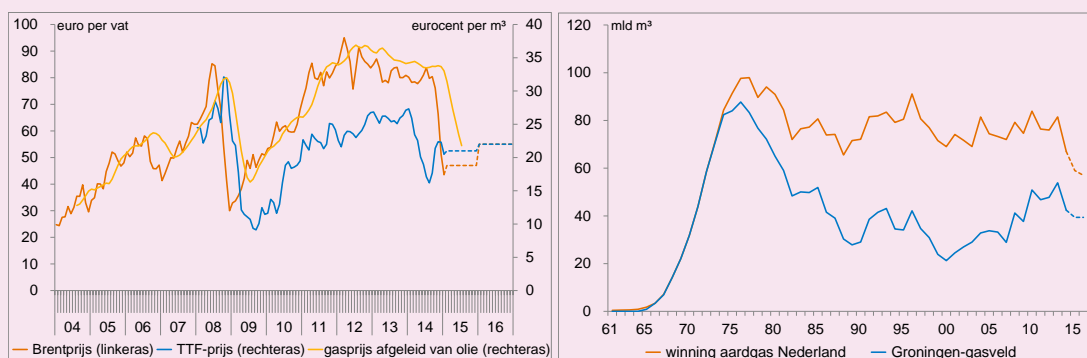
Gasbaten na de liberalisering van de gasmarkt en verlaging productie

Na de vondst van de gasbel in 1959 werden de gasprijzen gekoppeld aan de prijzen van huisbrandolie (huishoudens) en stookolie (bedrijfsleven) als toenmalige belangrijke energiebronnen. Dat is vele decennia lang in heel Europa zo geweest. Na de liberalisering van de Europese energiemarkt begin deze eeuw zijn er steeds meer marktpartijen actief geworden op de gasmarkt, omdat gebruikers tegenwoordig vrij hun leverancier mogen kiezen.

De liberalisering van de gasmarkt heeft geleid tot een (internationale) gasmarkt waarbij de gasprijzen op de korte termijn vooral bepaald worden door vraag en aanbod naar gas. Hierdoor is de gasprijs ontkoppeld geraakt van de olieprijs. In toenemende mate beïnvloeden het aanbod van gas uit Rusland of overschotten aan gas in Azië (in de vorm van LNG) de prijs van aardgas in ons land. In Europa wordt op verschillende plaatsen gehandeld, waarbij de in Nederland gevestigde virtuele handelsplaats TTF (Title Transfer Facility) een vooraanstaande rol speelt. Voor het ramen van de gasbaten voor het lopende en komende jaar gebruiken we de prijsnoteringen voor toekomstige leveringen ('futures') die daar tot stand komen.

De linker figuur illustreert hoe sinds 2009 de TTF-marktprijs voor gas minder de olieprijs volgt die is af te leiden van de Brentnotering. De eigen dynamiek van de gasmarkt betekent voor de overheid ook dat mutaties van de olieprijzen minder grote effecten hebben op de gasbaten en daarmee voor het EMU-saldo dan in het verleden. In het macromodel van het CPB (Saffier) wordt als vuistregel voor varianten met alternatieve olieprijzen een koppeling naar de gasprijzen van 50% aangenomen. Deze vuistregel is in lijn met de ontwikkeling van het afgelopen jaar. De olieprijs daalde in korte tijd met circa 40%, terwijl de gasprijzen momenteel zo'n 20% lager zijn dan twee jaar geleden. Bovendien zette de daling van de gasprijs al begin 2014 in. Omdat veel gasverkoop op contractbasis gebeurt, verschillen de feitelijke verkoopprijzen van de gepresenteerde future gasprijzen. Zo bedroeg de gemiddelde TTF-prijs in 2014 ongeveer 22 cent, terwijl de gemiddelde verkoopprijs van Gasterra in 2014 uitkwam op bijna 24 cent.

Gasprijzen en olieprijzen minder aan elkaar gekoppeld (links). Aardgasproductie daalt in 2015 en 2016 (rechts)

Bron: Noteringen van Brent en TTF, jaarverslagen Gasterra (links); CBS en NAM (rechts)

Voor dit CEP wordt op basis van aangeleverde beleidsuitgangspunten uitgegaan van een productieplafond van 16,5 mld kubieke meter in de eerste helft van 2015 en 39,4 mld kubieke meter voor het hele jaar 2015 (en 2016) voor gas uit het Groningenveld. Later dit jaar wordt besloten of de gasproductie daar in de tweede helft van dit jaar verder beperkt wordt. Dat zal dan een aanvullend drukkend effect hebben op de economische groei en de gasbaten. Ter illustratie: bij een productie van 35 miljard voor het hele jaar 2015 en 2016 komt de economische groei in 2015 0,1 à 0,2% lager uit. Het effect op de gasbaten zou zowel in 2015 als 2016 circa 800 à 900 mln euro gasbaten schelen, of omgerekend ruim 0,1% bbp EMU-saldo.